

Fra Teknik- og Miljøforvaltningen, Byens Udvikling er fremlagt høringsudkast til en "Arkitekturpolitik for København 2017 – 2025". Udkastet er sendt til øvrige forvaltninger i kommunen og lokaludvalgene. I fremlæggelsen opfordres til kommentarer til udkastet.

Det må antages, at kommentarer kan have udgangspunkt i såvel gennemført, vellykket arkitektur som i mindre vellykket arkitektur. Men med sigte på at anvende indhøstede erfaringer i en formning af strømpile i en fremadrettet arkitekturpolitik i kommunen.

I de seneste årtier har København undergået en betydelig forvandling, hvilket er omtalt i høringsudkastet. Industri- og produktionsvirksomheder og værksteder med håndværk er flyttet ud af byen og skibs- og togtrafik med gods er stort set ophørt. Nedlagte godsbanegårde og havneområder er udlagt/anvendt til fortrinsvis boligbyggeri, med stedvise indretninger til serviceerhverv og institutioner.

I fortrinsvis de nye områder har de arkitektoniske linjer for byggerier taget udgangspunkt i en moderne og global arkitektur. Kendt fra storbyer verden over. I andre tilfælde er der i arkitekturen søgt en komplementær tilgang for harmoni mellem nyt og gammelt. Selektive steder er det ved anlæg og byggeri valgt en arkitektur, der ligger tæt op ad en bestående bygnings- og anlægsmasse. Endelig er der arkitekturen, der respekterer det bevaringsværdige ved istandsættelse og renovering af gamle ejendomme og anlæg.

I forbindelse med Amager-Vest-delen er der mange forskellige arkitekturer, der gør sig gældende vedrørende bygnings- og boligformer. Der er:

- Kolonihave- og haveforeningshuse
- Villaer, parcelhuse, rækkehuse
- Gamle/teglstensmurede boligejendomme
- Nye/beton, glas og stål opførte boligejendomme
- Husbåde i havneområder.

Bygningsmæssigt er der endvidere butiks- og handelscentre samt byggeri for serviceerhverv, events, institutioner og kultur med anlæg på terræn. I oprindelige havne- og godsområder og kajkantzoner ved vandet ses ofte, at der bygges ud i vandet, samtidig med havneløbet indrettes/tillades til fritidsaktiviteter og i underholdningsøjemed.

Overordnet set i Amager Vest kan det virke lidt som om, at kommunen ikke har haft en klar arkitekturpolitik. Udlægning og bebyggelse af arealer har mere drejet sig om at få højst mulig pris for byggegrundene, end det har drejet sig om veldisponerede, harmoniske og bebyggelsesmæssigt sammenhængende projekter, og hvor udenomsplads (grønt og frirum) er tænkt ind som betingelser for miljø og folkeliv. Bekræftelse på denne situation optræder hver gang i lokalplaner, hvor kommune og bygherrer anmoder om plantillæg med dispensationer i et væk.

Ikke ualmindeligt at byggeprojekter optræder som enkeltprojekter, i lighed med en brik i et puslespil hvor brikkens indhak og udspring stritter i alle mulige retninger og aldrig vil kunne komme til at danne et perspektivøgt og harmonisk hele for et område. En væsentlig del af styringen i byggeriet har i en årrække været materialevalget, som stort set kun er beton, jern/stål/metal og glas. Billigste materialer.

Skal en arkitekturpolitik have nogen mening, må den indledes med en tydeliggørelse af, hvad det er man vil gøre ved/med byen, hvordan man tænker sig det gjort og hvordan det sikres, at det, man vil, bliver fulgt i virkeligheden.

I introduktionen til høringsforslaget skriver man bl.a. "I arkitekturpolitikken insisterer vi på, at tænke byliv før byrum og byrum før bygninger på en måde, så vi både skaber rammer for fællesskabet og for individuelle (menneskelige) behov".

I så godt som al nybyggeri i Ørestad (City og Syd) og Islands Brygge Syd baserer alle lokalplaner og byggerier sig på det stik modsatte. Der bygges så højt og så tæt som overhovedet muligt. Det vil sige med minimum af byrum og grønt og med resultatet: Intet fællesskab! Situationen er ikke bare bydelens stor udfordring i dag. Det vil den i forværret form være i fremtiden.

I Amager Vest er der tillige det unikke og bevaringsværdige/fredede "Sundholm", hvor der i de senere år er opført randbebyggelser, hvoraf nogle er en integreret del af Sundholmbebyggelsen. Det gælder en firkantet, rødmalet betonejendom ved indkørslen til Sundholm fra Sundholmsvej og et 6-8 meter højt fængselshegn i mørk metal omkring en af de gamle bygninger ud mod Amagerfælledvej, og hvor hegnet på en betydelig strækning af vejen er sat helt ude i fortovskanten. Indretningerne er mildest talt en skandale i arkitekturmæssig henseende for Sundholm.

Eksempler derudover på arkitektoniske diskrepanser i forhold til bymiljø, færdsel og omgivelsesæstetik er DR-Byens bygningsanlæg på Amagerfælledvej, hvor bagsiden af anlægget med garageporte, bagindgang og vaske- og parkeringsplads (inklusive cykelskure) er med front mod Amagerfælledvej, medens DR-bygningens hovedindgang – med stort og pompøst indgangsparti – er vendt mod vest, ud til en smal passage med støbt vandkanal og kun sollys ca. en time om dagen. Det er svært at finde noget arkitektonisk storhed over sådanne facadeindretninger.

Noget tilsvarende kan der siges om "Realdania-huset", som er under opførelse som en slags port over Christians Brygge, med delvis forankring ude i havneløbet og som mod øst (set fra Havnen, Christianshavn og Langebro) dækker fuldstændigt for udsigten til de gamle, smukke, historiske og ny renoverede gule bygninger/huse mellem Frederiksholms Kanal og Vester Voldgade. Nybyggeriet er et slående eksempel på manglende arkitektonisk respekt for byens historie, bygningsarv og kultur.

Om Realdania-byggeriet skal betragtes som en arkitektonisk provokation fortæller situationen ikke noget om. Et tilsvarende malplaceret byggeri for år tilbage, med opførelse af det bjælkelignende "Billethus" på Rådhuspladsen kender alle resultatet af. Det forvandlede til vejfyld.

Selvfølgelig er der også eksempler på god arkitektur i København. Men med udgangspunkt i Amager Vest området – med bl.a. de nye bydele – er det afgørende, at helhedsvurderinger, harmonihensyn, klima- og miljøhensyn, herunder begrønnede arealer og frirum for ophold og forsamling af folk, samt en æstetisk og en folkelig, bæredygtig kultur tænkes tydeligt ind i en fremtidig arkitekturpolitik.

En arkitekturpolitik bør være med kant og ikke kun være en lyrisk beskrivelse af store drømme hos politikere og arkitekter, der åbner op for alle mulige adfærdsmønstre i måder at indrette og udvikle København arkitektonisk og kulturelt på. Det gælder i forhold til byens borgere, til landet som helhed og til den omliggende verden.